

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA HOŘIČKY

PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY

školní rok 2026/2027

Počet žáků: 166

Počet pedagogických pracovníků: 26

Školní metodik prevence: Mgr. Iveta Faltová
Výchovná poradkyně: Mgr. Monika Zelinková

V Hořičkách, 1. 9. 2026

1. Základní údaje o škole

Název školy	Základní škola a mateřská škola Hoříčky, okres Náchod
Školní rok	2026/2027
Počet žáků	166
Počet pedagogických pracovníků	26
Školní metodik prevence pro 2. stupeň	Mgr. Iveta Faltová
Výchovná poradkyně	Mgr. Monika Zelinková
Speciální pedagog	Mgr. Pavel Novák
Školní metodik prevence pro 1. stupeň	Mgr. Pavel Novák

2. Charakteristika školy a východiska programu

Základní škola a Mateřská škola Hoříčky, okres Náchod je menší venkovská škola. Ve školním roce 2026/2027 školu navštěvuje 166 žáků v devíti třídách. Menší počet žáků umožňuje pedagogickým pracovníkům dobře poznat jednotlivé žáky, jejich potřeby a vztahy v třídních kolektivech a vytvářet prostředí založené na důvěře, bezpečí a individuálním přístupu.

Škola vnímá jako důležitý preventivní faktor dobré školní klima, smysluplné využívání volného času, podporu zdravého životního stylu, rozvoj sociálních a komunikačních dovedností, schopnost řešit konflikty a vyhledat pomoc. Preventivní program je součástí každodenního života školy a je propojen se školním vzdělávacím programem, školním řádem, třídnickými hodinami a činnostmi školního poradenského pracoviště.

Při tvorbě programu vycházíme také z potřeb školy identifikovaných v předchozích letech. Jde zejména o prevenci užívání alkoholu, tabákových a nikotinových výrobků včetně elektronických cigaret, vulgarity, agresivního a nerespektujícího chování, počínající šikany, kyberšikany, nadměrného používání digitálních technologií, záškoláctví, poškozování majetku a obtížné spolupráce s některými zákonnými zástupci.

Vzhledem k tomu, že se jedná o živý dokument, budou konkrétní aktivity a reakce školy průběžně upravovány podle aktuální situace, věku žáků a vyhodnocování účinnosti prevence.

3. Školní poradenské pracoviště

Školní poradenské pracoviště spolupracuje při prevenci rizikového chování, podpoře žáků a řešení vzniklých situací. Na jeho činnosti se podílejí zejména:

- ředitelka školy Mgr. Eva Marková
- výchovná poradkyně Mgr. Monika Zelinková
- školní metodik prevence Mgr. Iveta Faltová, Mgr. Pavel Novák
- speciální pedagog Mgr. Pavel Novák

ŠPP se schází v pravidelných termínech, nejméně 5x ročně. Při závažných případech spolupracuje s třídními učiteli, zákonnými zástupci a podle charakteru situace také s pedagogicko-psychologickou poradnou, střediskem výchovné péče, OSPODem, Policií ČR nebo další odbornou službou.

4. Analýza potřeb a hlavní oblasti prevence

Na základě dosavadních zkušeností školy byly pro školní rok 2026/2027 stanoveny tyto prioritní oblasti:

- prevence užívání alkoholu, tabákových výrobků, elektronických cigaret, nikotinových výrobků a dalších návykových látek

- prevence šikany, kyberšikany, násilí a agresivního chování
- bezpečné a odpovědné používání internetu, sociálních sítí, mobilních telefonů a digitálních technologií
- prevence záškoláctví a podpora pravidelné školní docházky
- prevence vandalismu, krádeží a poškozování školního i osobního majetku
- rozvoj respektující komunikace, tolerance, empatie a schopnosti řešit konflikty
- podpora duševního zdraví, zdravého sebevědomí, seberegulace a zvládání stresu
- smysluplné trávení volného času, pohyb a zdravý životní styl
- finanční gramotnost, kritické myšlení a schopnost vyhodnocovat informace
- včasný záchyt žáků ohrožených školním neúspěchem nebo jinou formou rizikového chování

5. Hlavní cíle programu

Dlouhodobým cílem je vytvářet bezpečné, respektující a podnětné školní prostředí, ve kterém se žáci mohou učit, rozvíjet své schopnosti a v případě obtíží včas vyhledat pomoc.

- posilovat bezpečné a respektující vztahy mezi žáky a dospělými
- rozvíjet sociální, komunikační a emoční dovednosti žáků
- vést žáky k odpovědnému rozhodování a uvědomování si důsledků vlastního jednání
- podporovat zdravý životní styl a aktivní trávení volného času
- omezovat rizikové chování prostřednictvím včasné prevence a včasného záchytu
- učit žáky bezpečně využívat internet a digitální technologie
- podporovat schopnost žáků odmítnout návykové látky a jiné rizikové nabídky
- rozvíjet kritické myšlení a schopnost ověřovat informace
- posilovat spolupráci školy a rodiny
- zvyšovat kompetence pedagogických pracovníků v oblasti prevence rizikového chování

6. Zásady realizace prevence

- Prevence je dlouhodobá, systematická a přiměřená věku žáků.
- Škola pracuje s celými třídními kolektivy a současně poskytuje individuální podporu žákům, kteří ji potřebují.
- Preventivní témata jsou přirozeně začleňována do výuky a nejsou založena pouze na jednorázových přednáškách.
- Důraz je kladen na aktivní zapojení žáků, nácvik dovedností, diskusi, modelové situace a práci se vztahy ve třídě.
- Škola respektuje důstojnost, soukromí a nejlepší zájem dítěte.
- Při řešení závažných situací škola postupuje podle školního řádu, interních krizových postupů a aktuálních metodických doporučení MŠMT.

7. Realizace prevence podle věku žáků

1.–2. ročník

Hlavním cílem je vytvořit bezpečný třídní kolektiv, osvojit si pravidla soužití a rozvíjet základní sociální a emoční dovednosti.

- pravidla třídy a školy, bezpečné chování a vzájemný respekt
- sebeúcta, důvěra, empatie a schopnost požádat o pomoc
- rozpoznávání emocí a jejich bezpečné vyjadřování
- základní hygienické návyky, zdravá výživa a pohyb
- bezpečné chování v běžných situacích a při kontaktu s cizími lidmi
- základy bezpečného používání digitálních technologií přiměřené věku

Témata budou přirozeně začleňována zejména do českého jazyka, prvouky, výtvarné výchovy a pracovní výchovy, tělesné výchovy a třídnických hodin.

3.–5. ročník

- spolupráce v kolektivu, pomoc druhým a respektování odlišností
- zdravý životní styl a aktivní trávení volného času
- rizika alkoholu, tabákových a nikotinových výrobků a dalších návykových látek
- šikana, vylučování z kolektivu, zesměšňování a bezpečné řešení konfliktů
- základy bezpečného pohybu v online prostředí a ochrana soukromí
- kritické posuzování informací a reklamních sdělení
- zodpovědnost za vlastní jednání a jeho důsledky
- informace o tom, na koho se obrátit při problému

6.–7. ročník

- budování důvěry a spolupráce v třídních kolektivech
- tolerance, respekt, komunikace a řešení konfliktů
- prevence šikany a kyberšikany
- bezpečné používání sociálních sítí, ochrana osobních údajů a digitální stopa
- rizika nikotinových výrobků, alkoholu a dalších návykových látek
- odolnost vůči tlaku vrstevníků
- právní a společenské důsledky rizikového jednání
- duševní hygiena, zvládání stresu a vyhledání pomoci
- finanční gramotnost a kritické myšlení

8.–9. ročník

- odpovědné rozhodování a převzetí odpovědnosti za vlastní chování
- odolnost vůči sociálnímu tlaku a rizikovým nabídkám
- prevence závislostí a orientace v možnostech pomoci
- šikana, kyberšikana, násilí a ochrana před zneužíváním
- bezpečné vztahy, hranice a respekt k druhým
- duševní zdraví, stres, krizové situace a dostupná pomoc
- kritické myšlení, ověřování informací a bezpečné fungování online
- finanční gramotnost a odpovědné rozhodování
- volba další vzdělávací a profesní dráhy

8. Třídnické hodiny a práce se třídou

Třídnické hodiny jsou nástrojem prevence a podpory třídního klimatu. Probíhají pravidelně, nejméně jednou měsíčně, a podle potřeby také mimořádně.

- práce s třídními pravidly a jejich vyhodnocování
- mapování vztahů a atmosféry ve třídě
- řešení konfliktů a nácvik respektující komunikace
- prevence šikany a vylučování jednotlivců z kolektivu
- podpora spolupráce a vzájemné pomoci
- bezpečné sdílení problémů a informací o možnostech pomoci
- reflexe školních akcí a společných aktivit

9. Školní parlament a schránka důvěry

Škola podporuje zapojení žáků do života školy prostřednictvím školního parlamentu. Parlament tvoří vždy dva zástupci žáků 5.-9. ročníku a zabývá se podněty žáků, školními akcemi a zlepšováním školního prostředí.

Schránka důvěry umožňuje žákům bezpečně předat podnět nebo upozornění. Podněty jsou vyhodnocovány pracovníky školy s ohledem na jejich závažnost. Anonymní podnět nezbavuje školu povinnosti zabývat se jeho obsahem, pokud nasvědčuje možnému ohrožení žáka nebo jiné osoby.

10. Digitální technologie, kyberšikana a bezpečnost online

- ochrana osobních údajů, hesel, fotografií a dalších citlivých informací
- bezpečné chování na sociálních sítích a v komunikačních aplikacích
- rozpoznání manipulace, podvodného obsahu a rizikového kontaktu
- digitální stopa a odpovědnost za zveřejněný obsah
- kyberšikana, její projevy, prevence a postup při oznámení
- vyvážené používání mobilních telefonů a dalších zařízení

Škola bude při řešení kyberšikany postupovat podle svého krizového plánu a aktuálních metodických materiálů. Závažné případy mohou vyžadovat spolupráci se zákonnými zástupci, odbornými službami nebo Policií ČR.

11. Návykové látky a závislostní chování

Prevence je zaměřena na tabákové výrobky, elektronické cigarety a další nikotinové výrobky, alkohol, nelegální návykové látky a také na problematické formy užívání digitálních technologií a hraní.

- poskytování věku přiměřených a věcně správných informací
- rozvoj schopnosti odmítnout rizikovou nabídku
- posilování zdravých alternativ a smysluplného trávení volného času
- včasný záchyt změn v chování a školním fungování žáka
- spolupráce se zákonnými zástupci a odbornými službami podle potřeby

12. Postup při podezření na šikanu nebo jiné závažné rizikové chování

Při podezření na šikanu, kyberšikanu, násilí, zneužívání návykových látek nebo jiné závažné rizikové chování škola situaci neřeší pouze jako kázeňský přestupek. Nejprve zajistí bezpečí ohroženého žáka, zjistí základní skutečnosti a aktivuje odpovědné pracovníky školy.

- zajistit okamžitou bezpečnost a oddělení ohrožených osob od možného zdroje nebezpečí
- informovat třídního učitele, školního metodika prevence a podle závažnosti vedení školy
- zaznamenat zjištěné skutečnosti a jednotlivé kroky školy
- provést citlivé individuální rozhovory; nevynucovat společné konfrontace oběti a agresora
- informovat zákonné zástupce podle charakteru případu a nastavit další spolupráci
- podle závažnosti zapojit ŠPP, PPP, SVP, OSPOD, Policii ČR nebo další odbornou službu
- zajistit následnou podporu oběti i práci s třídním kolektivem
- vyhodnotit, zda přijatá opatření vedla ke zlepšení situace

Konkrétní postupy jsou podrobně rozpracovány v krizovém plánu školy a ve školním řádu. Výchovná opatření se stanovují individuálně podle závažnosti a okolností případu a musí být v souladu s aktuálními právními a školskými předpisy.

13. Prevence záškoláctví a školní neúspěšnosti

- pravidelné sledování docházky a včasná komunikace se zákonnými zástupci
- rozlišování příčin absence a hledání řešení, nikoli pouze sankcionování
- včasné zachycení školního neúspěchu a rizikových změn v docházce
- spolupráce třídního učitele, výchovného poradce, školního metodika prevence a vedení školy
- podle potřeby zapojení školského poradenského zařízení nebo OSPOD

Škola bude postupovat podle aktuálního Metodického doporučení MŠMT k prevenci a postihu záškoláctví a omlouvání žáků z vyučování, které v roce 2026 nahradilo původní doporučení z roku 2002.

14. Úkoly pedagogických pracovníků

- aktivně vytvářet bezpečné a respektující prostředí
- sledovat změny v chování a vztazích žáků a včas předávat relevantní informace
- začleňovat prevenci do výuky podle věku a potřeb žáků
- spolupracovat s třídním učitelem, ŠPP a vedením školy
- podporovat žáky v řešení problémů a informovat je o možnostech pomoci
- účastnit se vzdělávání v oblasti prevence podle potřeb školy
- spolupracovat se zákonnými zástupci a odbornými institucemi

15. Úkoly školního metodika prevence

Školní metodik prevence pro 1. a 2. stupeň ZŠ koordinuje tvorbu, realizaci a vyhodnocování preventivního programu, metodicky podporuje pedagogické pracovníky, spolupracuje se ŠPP a zprostředkovává kontakt s odbornými službami. Při řešení konkrétních případů postupuje ve spolupráci s vedením školy a dalšími pracovníky podle charakteru situace.

16. Spolupráce se zákonnými zástupci

- informování rodičů o preventivních aktivitách školy, o poradenských a odborných službách
- pravidelná komunikace prostřednictvím třídních schůzek, individuálních konzultací a dalších vhodných forem
- včasné projednávání problémů žáka a hledání společného řešení

- zapojování rodičů do vybraných školních a komunitních akcí

Cílem spolupráce není hledání viníka, ale ochrana dítěte, včasná pomoc a společný postup školy a rodiny.

17. Aktivity školy

V průběhu školního roku budou podle aktuálních možností a potřeb školy realizovány zejména:

- sportovní a pohybové aktivity, školní turnaje a soutěže
- kulturní, tvořivé a komunitní akce
- činnost školního parlamentu
- aktivity zaměřené na ochranu životního prostředí
- tematické preventivní programy a workshopy
- aktivity podporující zdravý životní styl a duševní zdraví
- programy zaměřené na bezpečnost v dopravě, první pomoc a krizové situace
- aktivity rozvíjející finanční gramotnost a kritické myšlení
- spolupráce s Policií ČR, PPP, SVP, zdravotnickými a dalšími odbornými institucemi

18. Orientační plán prevence pro školní rok 2026/2027

Období	Hlavní zaměření
Září	Seznámení s pravidly školy, třídní pravidla, adaptační a vztahové aktivity, bezpečnost.
Říjen	Vztahy ve třídách, komunikace, prevence šikany a kyberšikany.
Listopad	Zdravý životní styl, duševní hygiena, digitální bezpečnost.
Prosinec	Pomoc druhým, spolupráce, bezpečné chování v období svátků.
Leden	Prevence závislostního chování, práce s cíli a motivací.
Únor	Finanční gramotnost, kritické myšlení, práce s informacemi.
Březen	Vztahy, respekt, řešení konfliktů, prevence násilí.
Duben	Pohyb, zdraví, ochrana životního prostředí, bezpečnost.
Květen	Bezpečnost online, prevence rizikového chování a práce s třídním klimatem.
Červen	Vyhodnocení preventivních aktivit, reflexe školního roku, podpora bezpečného trávení prázdnin.

Konkrétní termíny besed, programů a projektů budou doplňovány podle nabídky ověřených poskytovatelů, potřeb jednotlivých tříd a organizačních možností školy.

19. Spolupracující instituce a odborné služby

Škola podle potřeby využívá spolupráci s těmito institucemi a službami, přičemž aktuální kontaktní údaje budou před použitím ověřovány:

- Pedagogicko-psychologická poradna a další pracoviště PPP a SPC Královéhradeckého kraje
- Středisko výchovné péče KOMPAS, Náchod
- Policie ČR
- OSPOD příslušného města/obce s rozšířenou působností
- zdravotnické a krizové služby
- Linka bezpečí
- další ověřené organizace poskytující programy primární prevence

20. Evaluace a vyhodnocení programu

Vyhodnocování programu probíhá průběžně a na konci školního roku. Sledují se zejména:

- realizované preventivní aktivity a jejich účast
- zpětná vazba žáků, pedagogů a podle potřeby zákonných zástupců
- vývoj vztahů a klimatu ve třídách, výskyt a řešení případů rizikového chování
- docházka a případy záškoláctví
- využívání poradenských služeb
- silné stránky a oblasti vyžadující změnu

Výsledky evaluace budou využity při tvorbě preventivního programu pro následující školní rok.

21. Legislativní a metodická východiska

Program vychází zejména z aktuálních právních předpisů a metodických dokumentů MŠMT v oblasti prevence rizikového chování. Základním metodickým východiskem zůstává Metodické doporučení MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. 21291/2010-28, které vymezuje terminologii, úlohy školy a doporučené postupy. MŠMT současně průběžně aktualizuje metodické materiály a jejich přílohy.

Pro oblast záškoláctví je nutné používat nové Metodické doporučení MŠMT k prevenci a postihu záškoláctví a omlouvání žáků z vyučování, zveřejněné v lednu 2026, které nahradilo původní doporučení z roku 2002.

Strategickým rámcem je Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027.

22. Závěrečná ustanovení

Preventivní program školy je závazným rámcem pro realizaci prevence ve školním roce 2026/2027. Jeho naplňování je úkolem všech pedagogických pracovníků a dalších zaměstnanců školy v rozsahu jejich pracovních kompetencí. Program je průběžně vyhodnocován a podle aktuální situace může být doplněn nebo upraven.

23. Schválení

Zpracoval/a	Mgr. Iveta Faltová, školní metodik prevence
Projednáno se ŠPP	28.8.2026
Schválil/a	Mgr. Eva Marková, ředitelka školy
Datum	1.9.2026